

Студентське самоврядування в Україні як невід'ємна складова болонського процесу

О.А.ШЕКШУЄВ, Г.І.ЛАХІНА

Харківська національна академія міського господарства

Безперечно, що хороша вища освіта є запорукою розвитку та ефективної праці громадян, а відповідно – і процвітання держави. Україна прагне стати повноправним учасником Болонського процесу. Тому організація і зміст освіти у рідних навчальних закладах повинні відповідати світовим вимогам, однією з яких є функціонування сильного студентського самоврядування як конструктивного партнера у створенні Європейського простору вищої освіти.

Сьогодні в Україні органи студентського самоврядування – це переважно лише декларація, "віртуальна фікція", необхідний показовий атрибут Європейського вищого навчального закладу та старанності виконання вказівок Міністерства освіти керівниками вищих навчальних закладів. Представники влади форсують "входження у Болонський процес" і не приховують свого бажання бачити у кожному вищому навчальному закладі студентське самоврядування, не має значення як воно виглядатиме – паперовим чи декларативним. Отож для нашої держави поки що важливою була "наявність" Положення та органів студентського самоврядування, а не їх належне ефективне функціонування і партнерство з ними. Адже для того, щоб воно існувало не лише як "паперовий варіант або як "список мертвих душ" у вищому навчальному закладі, потрібно визначити статус, права та гарантії студентського самоврядування шляхом внесення змін до Закону України "Про вищу освіту".

Багато хто не розуміє суть та призначення студентського самоврядування.

Органи студентського самоврядування – не лише інкубатор майбутніх лідерів, класичних засідань, це також дієвий засіб врахування думки студентства. Студентське самоврядування — це форма управління, за якої студенти на рівні академічної групи, факультету, гуртожитку, курсу, спеціальності, студентського містечка, іншого структурного підрозділу вищого навчального закладу мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління. Головна мета діяльності органів студентського самоврядування полягає, передусім, у створенні умов самореалізації молодих людей в інтересах особистості, суспільства і держави.

Студентське самоврядування є своєрідним лакмусовим папірцем для визначення того, чи є молодь, студентство споживачем, чи актив-

ним учасником суспільного життя. Недарма в рамках програми "Tempus" (схеми співробітництва країн ЄС у сфері вищої освіти) саме студентське самоврядування визначене одним із пріоритетів для України у сфері управління університетами. Але в Україні на відміну від Європейських країн існує чимало проблем у сфері самоврядування, основними з яких є проблема неналежного законодавчого оформлення та, відповідно, необхідність удосконалення нормативно-правової бази, юридична незахищеність студентських самоврядних органів, відсутність достатніх фінансових можливостей для реалізації завдань та виконання власних функцій. Болюча проблема для більшості вищих навчальних закладів – це відсутність власного приміщення, де б могли розміститися виконавчі органи студкомів. За відсутності таких приміщень дуже важко вести поточну роботу серед студентів та ще й координувати її.

Характерним явищем є й те, що студентське самоврядування дуже часто не користується авторитетом серед студентів, а відсоток студентів, які нічого не знають про діяльність, а власне, й про існування такої організації, в деяких вищих навчальних закладах сягає 40-60%.

Пасивність студентства породжена "інформаційною порожнечою" щодо органів студентського самоврядування.

І, не дивлячись на те, що студентське самоврядування в українському варіанті має таку недовгу історію, за час його становлення всупереч всій специфічності кожного з різноманітних органів студентського самоврядування у вищому навчальному закладі України вже встигли окреслитися певні спільні тенденції і, що найсуттєвіше, деякі спільні проблеми. Власне, студентське самоврядування є надзвичайно ефективним засобом формування демократичних традицій та культури, прищеплення навичок відстоювати і захищати свої інтереси та інтереси громади, усталення практики використання демократичних процедур.

